

ODPRTI PODATKI JAVNEGA SEKTORJA – STRATEŠKI DELOVNI NAČRT ZA 2020-2021

UVOD

Slovenija sodi v sam vrh po odprtosti podatkov javnega sektorja. Nacionalni portal odprtih podatkov - OPSI <https://podatki.gov.si/> je bil vzpostavljen leta 2016 kot enotna spletna točka za objavo odprtih podatkov za celotni javni sektor. Na portalu so na voljo metapodatkovni opisi zbirk javnega sektorja in zbirke odprtih podatkov. Surovi podatki, ki so objavljeni kot "odprti podatki" na Portalu OPSI, se lahko prosto ponovno uporabljajo. To pomeni, da jih lahko vsakdo, brez posebne zahteve ali registracije, pridobi in ponovno uporabi ter na njihovi podlagi izdelava nove produkte ali storitve z dodano vrednostjo s čimer se pospešuje tudi digitalno gospodarstvo. Podatki so dosegljivi v strojno berljivi obliki, ki omogoča raziskovalcem, novinarjem in podjetnikom izdelavo novih analiz, aplikacij, vizualizacij in podobno.

Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) pa je v publikaciji [Government at a Glance](#) za leto 2019 Slovenijo uvrstila v sam vrh po odprtosti podatkov javnega sektorja. Slovenija se uvršča na 10. mesto na svetu oziroma na 5. mesto med državami EU, takoj za Francijo, Irsko, Španijo in Grčijo

Evropska komisija pa je v t. i. [Open Data Maturity Report](#) za leti [2017](#) in [2018](#) je Slovenijo uvrstila na 7. mesto, v poročilu za leto 2019 pa na 10. mesto med državami EU na področju odprtih podatkov javnega sektorja. V poročilu so izpostavljene tudi aplikacije kot so: [Erar](#), [Statist](#) in [Portal plač javnega sektorja](#), ki zagotavljajo visoko transparentnost delovanja države.

Pred vami je dokument »Odprti podatki javnega sektorja - Strateški delovni načrt za 2020 – 2021«, ki opredeljuje **glavne ukrepe in aktivnosti Ministrstva za javno upravo in drugih organov javne uprave in širšega javnega sektorja na tem področju** v obdobju do konca 2021 ter predstavlja kamenček v mozaiku odgovornega, odprtega in transparentnega delovanja javnega sektorja v Sloveniji.

1. VIZIJA

Naša usmeritev je spodbujanje odpiranja podatkov in ponovne uporabe podatkov javnega sektorja v Sloveniji.

Trend odpiranja podatkov s strani javnih institucij se že dalj časa zasleduje tako v okviru Evropske unije (Direktiva EU o ponovni uporabi podatkov javnega sektorja) kot tudi v širšem svetovnem merilu (npr. Open Government Partnership, G8 Open Data Charter). V času vseprisotne digitalizacije in enostavnega razširjanja informacij preko svetovnega spleta je postalo pomembno, ne le da se podatki s katerimi razpolagajo javne institucije posredujejo javnosti temveč tudi v kakšnih formatih se posredujejo. Zaželeno je, da so v strojno-berljivi obliki in v odprtih formatih.

Z objavo odprtih podatkov državljanom in podjetjem omogočamo bolj aktivno vključevanje v spremembe zakonodaje ter argumentirano javno razpravo. Statistični, prostorski podatki ali poslovni izkazi, nam pomagajo, da sprejemamo odločitve bolj utemeljeno ter da gradimo inovativne storitve in pridobimo nova spoznanja o javnih zadevah.

V času digitalizacije in svetovnega spleta je postalo pomembno, ne le to, da se podatki s katerimi razpolagajo javne institucije posredujejo javnosti temveč tudi v kakšnih formatih se posredujejo. Priporočljivo je, da so v strojno-berljivi obliki in v odprtih formatih. Le tako zagotovimo povezanost odprtih podatkov (t.i. linked open data), ki so na voljo vsakomur za neomejeno ponovno uporabo ter kot taki lahko tvorijo sestavni del t. i. semantičnega svetovnega spleta. Z odpiranjem javnih podatkov je javni sektor usmerjen v povezovanje z različnimi deležniki informacijske družbe, tako z lokalno samoupravo (smart cities), z gospodarstvom, ki temelji na podatkih (data economy), znanostjo (open access), izobraževalnimi institucijami in nevladnimi organizacijami.

Odprti podatki v javnem sektorju prinašajo številne koristi:

- enostavnejši dostop do in izmenjava celih sklopov surovih podatkov javnega sektorja,
- razvoj novih digitalnih storitev,
- boljši vpogled v delovanje javnega sektorja in porabo javnega denarja,
- nove rešitve in povečano kvaliteto življenja
- sodelovanje z različnimi deležniki: gospodarstvom, start-upi, lokalno samoupravo, raziskovalci, nevladnimi organizacijami, univerzami, šolami, kulturnimi organizacijami, itd.

Vse naštetje je bistveno za odprto, transparentno in učinkovito delovanje javnega sektorja, hkrati pa odpira vrata kreativnosti na področju razvoja digitalnih storitev in aplikacij.

Sledimo viziji, da je Slovenija primer dobre prakse na področju odpiranja podatkov in uporabe javnih podatkov. Naša prizadevanja so namenjena okrepljenemu sodelovanju z vsemi deležniki - javnim sektorjem, občinami, gospodarstvom, nevladnimi organizacijami, raziskovalci, start-up podjetji, univerzami in srednjimi šolami - z namenom, da se odprte podatke v čim večji meri uporabi za izdelavo aplikacij, ki bodo služile dobremu servisu in storitvam za državljane in podjetja. Odpiranje podatkov javnega sektorja predstavlja velik potencial k povečanju transparentnosti in učinkovitosti delovanja javne uprave, večanju zaupanja državljanov ter tudi k pospeševanju preobrazbe v smeri digitalnega gospodarstva/družbe.

Naš slogan: »Odprti podatki za odprto družbo.«

2. OKVIR ZA ODPRTE PODATKE V SLOVENIJI

Pravne podlage za transparentnost in odprte podatke

Ključno sredstvo v boju za odprto, transparentno in zato odgovornejše delovanje javne uprave v Sloveniji je pravica dostopa do informacij javnega značaja, ki je zapisana v **39. členu Ustave Republike Slovenije** in je vključena v določbe **Zakona o dostopu do informacij javnega značaja**. Odprtost in transparentnost delovanja se kaže na različne načine, predvsem z omogočanjem spletnega dostopa do javnih podatkov iz evidenc, proaktivno spletno objavo informacij, ki jih objavljajo organi, seznanjanjem javnosti s predlogi predpisov in širšim omogočanjem sodelovanja javnosti pri sprejemanju predpisov, transparentnostjo porabe javnih sredstev, omogočanjem ponovne uporabe podatkov javnega sektorja ter ne nazadnje omogočanjem dostopa do informacij javnega značaja na podlagi individualnih zahtev.

Direktiva EU o ponovni uporabi podatkov javnega sektorja iz 2003 je prvič določila, da morajo biti podatki javnega sektorja na voljo vsakomur za ponovno uporabo pod enakopravnimi in transparentnimi pogoji, **namen sprememb Direktive iz 2013** pa je bilo dodatno spodbuditi odpiranje podatkov na način, da organi ne zaračunavajo več cene ponovne uporabe in da ponudijo podatke na učinkovit in enostaven način preko spleta, v obliki tako imenovanih »odprtih podatkov«.

Bistvo ponovne uporabe je, da se podatki javnega sektorja (surovi podatki, ki se pridobivajo oziroma vodijo v bazah/evidencah organov javnega sektorja na podlagi izvajanja javnih nalog) s ponovno uporabo oplemenitijo in tako pridobijo dodano vrednost za nepridobitni ali pridobitni namen. Transparentnost in odpiranje podatkov spodbuja večjo učinkovitost v okviru javnega sektorja in prispeva k razmahu digitalnega gospodarstva in razvoju podjetništva.

20. junija 2019 je bila sprejeta **prenovljena Direktiva (EU) 2019/1024** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja. Prenovljeno direktivo je potrebno implementirati v slovenski pravni red do 17. 7. 2021.

Slovenija je aprila 2015 sprejela tudi **Strategijo razvoja javne uprave 2015-2020**, v kateri so definirani tudi ukrepi za doseganje ciljnega stanja na področju odgovornega, odprtega in transparentnega delovanja javne uprave v Sloveniji. Med cilji je tudi odpiranje javnega sektorja.

Tako v Sloveniji posredovanje in odpiranje podatkov v javnem sektorju temelji na naslednjih pravnih podlagah in dokumentih:

- [Zakon dostopu do informacij javnega značaja](#)
- [Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja](#)
- [Direktiva EU 2019/1024](#)
- [Strategijo razvoja javne uprave 2015 – 2020](#)
- [Digitalna Slovenija](#)
- [Priročnik za odpiranje podatkov javnega sektorja](#), ki je odpiranju podatkov in spletni objavi zbirk v obliki »odprtih podatkov« in ne vsebuje navodil in razlage postopanja organov v primeru, ko se izvaja postopek z vložitvijo zahteve posameznega prosilca za ponovno uporabo.
- [Smernice za razvoj informacijskih rešitev razvoj in nadgradnjo informacijskih rešitev](#) (pripravilo Ministrstvo za javno upravo)

Direktiva EU 2019/1024 o ponovni uporabi in o odprtih podatkih javnega sektorja

Glavne spremembe v prenovljeni Direktivi EU 2019/1024 o ponovni uporabi in o odprtih podatkih javnega sektorja:

- širitev področja uporabe Direktive na dokumente, ki jih hranijo javna podjetja;
- širitev področja uporabe Direktive na nekatere raziskovalne podatke;
- dodatni poudarek objavi dinamičnih podatkov;
- omejitev izjem glede zaračunavanja ter omogočanje zaračunavanja iz naslova anonimizacije;
- izključni dogovori;
- določitev seznama podatkovnih zbirk velike vrednosti, katerih ponovna uporaba je brezplačna.

Direktiva EU 2019/1024 je določila področja, iz katerih bo vzpostavila podrobnejši seznam podatkovnih baz **velike vrednosti (HVD)**. Ta področja so: geoprostorski podatki, podatki o opazovanju zemlje in okolja, meterološki podatki, statistični podatki, podatki o družbah in lastništvo družb, podatki o mobilnosti.

Nabor podatkov temelji na oceni njihovega potenciala in sicer na ustvarjanju pomembnih družbeno-gospodarskih ali okoljskih koristi ter inovativnih storitev; koriščenju velikemu številu uporabnikov, zlasti MSP; pomoči ustvarjati prihodke; kombiniranju z drugimi nabori podatkov.

3. NACIONALNI PORTAL ODPRTIH PODATKOV SLOVENIJE – PORTAL OPSI

O portalu OPSI

Nacionalni portal odprtih podatkov Slovenije – Portal OPSI je enotna nacionalna spletna točka za objavo odprtih podatkov za celotni javni sektor in je bil vzpostavljen decembra 2016. Tako poleg državnih organov vključuje tudi možnost objave odprtih podatkov celotnega javnega sektorja. Portal vsem zagotavlja pravico do brezplačne in preproste ponovne uporabe prosto dostopnih podatkov, in sicer za kateri koli (neprofitni/profitni) namen. Za zbirke, objavljene na portalu, velja pravilo »odprte licence« (edini pogoj ponovne uporabe je navedba vira).

Portal OPSI ima dvojno funkcijo:

- a. predstavlja centralni katalog evidenc in zbirk podatkov v državi, torej centralni popis metapodatkov o vseh evidencah in podatkovnih zbirkah, ki jih vodijo državni organi, občine in drugi organi javnega sektorja;
- b. predstavlja enotno spletno mesto tudi za objavo podatkov iz zbirk v odprtih in strojno berljivih formatih.

Namen in cilji portala OPSI:

1. Urejanje podatkovnih baz javnih organov, opremljanje z metapodatki in odpiranje podatkov na način odprtih podatkov;
2. Dostop do odprtih podatkov javnega sektorja na enem mestu;
3. Preko portala in podpornih aktivnosti spodbujanje ponovne uporabe odprtih podatkov za večjo transparentnost in učinkovitost delovanja v javnem sektorju in za pospeševanje digitalne preobrazbe družbe in gospodarstva, še posebej na področju, t. i. podatkovnega gospodarstva (data economy), pametnih mest in skupnosti itd;

4. Organizacija aktivnosti za promocijo portala OPSI in vzpostavitev in krepitev ekosistema vseh deležnikov informacijske družbe, mdr. ponudnikov podatkov, podatkovnih analitikov in razvijalcev aplikacij;
5. Vgraditev mehanizmov za aktivno sodelovanje zainteresirane javnosti pri izboru in objavi novih podatkovnih naborov (crowdsourcing, co-creation). Možnost sporočanja napak, ki jih je uporabnik našel pri uporabi podatkov;
6. Funkcionalnosti za sprotno izdelavo standardiziranih vizualizacij objavljenih surovih podatkov;
7. Zagotovitev tehničnih in vsebinskih pogojev za enostavno umestitev portala in objavljenih naborov podatkov v svetovni splet odprtih podatkov (linked-open-data);
8. Omogočanje avtomatiziranega (strojnega) dostopa in ponovne uporabe dinamičnih podatkov, ki jih zbirajo organi javnega sektorja (npr. v realnem času), prek ustreznih API vmesnikov in kadar je to ustrezno in primerno, omogočanje njihovega masovnega prenosa.

Portal OPSI je namenjen in služi ter povezuje vse deležnike informacijske družbe. Namenjen je tako strokovni kot tudi širši javnosti (novinarji, raziskave, študijske zadeve, open access na področju znanosti, umetna inteligenca ipd.), subjektom javnega sektorja: državnim organom in organom javnega sektorja (izmenjava podatkov, nadgradnja v smislu ponovne uporabe...) gospodarstvu za vpogled v državne zbirke podatkov in ponovno uporabo (prenos in dodana vrednost za nove storitve; data economy), nevladnim organizacijam (krepitev pravne države, integritete, transparentnosti ipd...).

Tehnične lastnosti portala OPSI

Portal je **v celoti narejen z odprtokodno programsko opremo** in deluje na državnem računalniškem oblaku. Pri vzpostavitvi je bila uporabljena **izvorna koda od angleškega portala odprtih podatkov**, ki je dostopna preko Github repozitorija.

Zaradi zagotavljanja visoke razpoložljivosti ima Portal podvojena spletna in aplikativna strežnika. Urejanje vsebine je ločeno na dva dela. Osnovne vsebine, kot so novice, o portalu se urejajo v spletnem strežniku, preko sistema za upravljanje vsebin Drupal. Urejanje metapodatkovnih opisov poteka v aplikativnem zalednem delu in sicer na platformi CKAN, ki je sistem za upravljanje podatkov. Vsi podatki se hranijo v dveh bazah ter na datotečnem sistemu.

Sledimo principu 'enkrat zapisano', to pomeni, da se metapodatki in podatki, ki se vodijo pri sektorsko specifičnih portalih prevzemajo ali posredujejo preko 'harvesting' sistema. Tak primer prevzemanja podatkov so prostorski podatki, ki jih na podlagi direktive INSPIRE in Zakona o infrastrukturi za prostorske informacije vodi Geodetska uprava RS na Slovenskem INSPIRE Geo portalu. Preko 'harvestinga' se bodo podatki posredovali na evropski portal odprtih podatkov.

Upravljavska struktura portala OPSI

Podatkovne zbirke na nacionalnem portalu OPSI objavljajo in urejajo uredniki po posameznih ministrstvih in drugih organih, ki se preko Varnostne sheme prijavijo v portal. Ekipa portala OPSI na Ministrstvu za javno upravo, ki je glavni urednik portala, skrbi za povezovanje urednikov v okviru javne uprave in širšega javnega sektorja ter za izmenjavo dobrih praks pri odpiranju javnih podatkov.

Seznam evidenc in podatkovnih zbirk države - Metapodatki

V skladu z ZDIJZ in Uredbo o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja so na Portalu OPSI objavljeni metapodatki o posameznih zbirkah, ki jih vodi organ.

Pravna podlaga:

Aneks 1 k Uredbi o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja

https://www.uradni-list.si/files/RS_-2016-024-00082-OB~P001-0000.PDF

Letno poročilo o delovanju Portala OPSI

Vsako leto oz. po potrebi se pripravi poročilo o delovanju portala OPSI, ki so objavljena na portalu:

<https://podatki.gov.si/knjiznica/porocila>

4. PRIROČNIK ZA ODPIRANJE PODATKOV JAVNEGA SEKTORJA

Podatkovne zbirke, ki vsebujejo javno-dostopne podatke, torej glede katerih ni omejitev dostopa, gre v skladu z zakonom, objaviti v t.i. surovi obliki, torej kot odprte podatke. Gre za objavo v odprtih formatih kot so CSV, XML, JSON,... Na portalu OPSI je glede odprtih podatkov vsakemu omogočena njihova nadaljnja ponovna uporaba in sicer za katerikoli namen (licenca CC BY 4.0). Kaj pomeni objava v odprtih formatih je natančneje pojasnjeno v **Priročniku za odpiranje podatkov javnega sektorja**, ki ga je vzporedno s pripravo portala OPSI, pripravilo Ministrstvo za javno upravo. Priročnik je namenjen proaktivnemu odpiranju podatkov s strani javnih organov in spletni objavi zbirk v obliki »odprtih podatkov« (ne vsebuje razlage postopka z vložitvijo zahteve posameznega prosilca za ponovno uporabo po ZDIJZ). Priročnik služi tudi kot osnova za predavanja, ki jih na temo odprtih podatkov za javne uslužbenke pripravlja Upravna akademija MJU.

[Priročnik](#)

5. EKOSISTEM ODPRTIH PODATKOV - EZOP

Na osnovi portala OPSI je bil vzpostavljen t. i. ekosistema odprtih podatkov – EZOP. To pomeni sodelovanje med vsemi deležniki, ki jih zadeva odpiranje in/ali ponovna uporaba podatkov:

- a. vse institucije javnega sektorja - državni organi, lokalne skupnosti, upravne enote, javno zavodi, agencije, izvajalci javnih služb itd.
- b. izobraževalne inštitucije, kot so srednje šole, fakultete, različni raziskovalni inštituti,
- c. nevladne organizacije,
- d. raziskovalni novinarji,
- e. start-up podjetja, majhna in srednje velika podjetja ter večja podjetja - digitalno gospodarstvo.

Gre za povezovanje javnega sektorja z različnimi deležniki informacijske družbe, tako z lokalno samoupravo (pametna mesta in skupnosti), povezovanje z gospodarstvom (data economy/pametne tovarne, industrija 4.0), znanostjo (open science), izobraževalnimi institucijami (povezovanje z univerzami) in drugimi raziskovalnimi institucijami in organizacijami (npr. umetna inteligenca), itd..

6. STIČIŠČE ODPRTIH PODATKOV SLOVENIJE- OPSI HUB

Stičišče odprtih podatkov Slovenije - [OPSI HUB](#) je bilo ustanovljeno marca 2020. Pobudnika ustanovitve stičišča odprtih podatkov sta Tehnološki Park Ljubljana d.o.o. (projekt Odeon Glavne aktivnosti Stičišča odprtih podatkov Slovenije (OPSI DATA HUB SLOVENIA - kratko: OPSI HUB):

Stičišče odprtih podatkov Slovenije se bo prizadevalo za integralnocelostno sodelovanje k spodbujanju in promociji ter razvoju odpiranja podatkov ter ponovne uporabe odprtih podatkov z namenom, da se razvijejo podjetniške, družbene in socialne vrednosti, ki jih nudijo odprti podatki.

Glavne aktivnosti oz. usmeritve Stičišča odprtih podatkov Slovenije bodo:

- spodbujanje uporabe ter širjenje razpoznavnosti portala OPSI in odpiranja podatkov javnega sektorja,
- spodbujanje razvoja mehanizmov za financiranje uporabe odprtih podatkov,
- zavzemanje za vzpostavitev in delovanje delovne skupine za področje odprtih podatkov Slovenije znotraj Digitalne koalicije,
- zavzemanje za sodelovanje vseh deležnikov na področju ponovne uporabe odprtih podatkov in
- zavzemanje za aktivno sodelovanje z mednarodnimi partnerji in stičišči (hubi).

7. PREDVIDENI UKREPI IN AKTIVNOSTI NA PODROČJU ODPIRANJA PODATKOV JAVNEGA SEKTORJA V 2020-2021

Načrt izvajanja aktivnosti (časovnica do decembra 2021)

1. **Nadaljevanje z vključevanjem organov na portal OPSI** (občine, javna podjetja, knjižnice, muzeji, koncesionarji, itd.)
 - a. Občine do konca 2020
 - b. Drugi organi širšega javnega sektorja (del organov do konca 2021)
2. **Izboljšati kakovost, količino in obseg odprtih podatkov in z njimi povezanih metapodatkov** (velja za ponudnike podatkov (urednike pri organih)).
3. **Izboljšati kakovost in obseg storitev**, ki se zagotavljajo preko portala OPSI
 - a. Stilsko preoblikovanje portala (prenova menijev in prve strani)
 - b. Dodatne funkcionalnosti za pomoč pri delu vsebinskih in glavnih urednikov (predlagaj popravek, novo zbirko – dopolnitev funkcionalnosti, obvestila uporabnikom, itd.)
4. **Vzpostavitev modula OPSI API**

Modul, kjer bo katalog API dostopov do zbirk podatkov. Direktiva (EU) 2019/1024 določa, da je potrebno opredeliti poseben nabor podatkov velike vrednosti (High Value Datasets). Te zbirke bodo morale izpolnjevati naslednje zahteve: objava v strojno berljivi obliki, dostopne bodo morale biti preko API in kadar je ustrezno imeti omogočen masovni prenos k uporabniku. za izpolnjevanje teh zahtev se je razvila ideja, da bi vzpostavili t.i. »Data Lake«. Tam bi lahko uredniki odlagali podatke v katerikoli strukturi sistem pa bi odložene podatke pretvoril v JSON in preko API uporabnikom omogočil dostop in masovni prenos teh podatkov. Na ta način najmanj posežemo v življenjski cikel objave podatkov istočasno pa sistemsko omogočimo dostop do podatkov na avtomatiziran način.
5. **Vzpostavitev modula OPSI LAB**

Platforma, ki naprednejšim uporabnikom omogoča enostavnejšo pripravo analiz, vizualizacij, deljenje rezultatov in uporabljenih metodologij z drugimi uporabniki. Podatki se lahko pridobijo iz portala OPSI ali drugega vira
6. **Sodelovanje z vsemi zainteresiranimi deležniki** - uporaba in spodbujanje ponovne uporabe odprtih podatkov okviru EZOP in OPSI HUB (glej poglavji EZOP in OPSI HUB):

- a. Organizacija različnih dogodkov (konferenc, delavnic, hackatonov in drugih), na katerih bodo sodelovali vsi deležniki;
- b. Izobraževanja in usposabljanja za uporabnike odprtih podatkov in ponudnike, ki te podatke pripravljajo;
- c. Mednarodno sodelovanje na področju odprtih podatkov – aktivno sodelovanje z drugimi državami EU in tudi z ostalimi državami po svetu (sodelovanje na dogodkih, izmenjava dobrih praks, itd);
- d. Ostale aktivnosti povezane z odpiranjem in ponovno uporabo odprtih podatkov.

Nekateri dogodki, predvideni dogodki v letih 2020 in 2021:

- Tematska hackatona. V 2020 na temo podnebnih sprememb in v letu 2021 na temo prehrane, kmetijstva, agronomije (sodelovanje javnega sektorja in gospodarstva)
- Meet-up – dogodek v sodelovanju z OECD in Open Data Charter – september 2020
- E dogodek na temo etike ponovne uporabe odprtih podatkov – oktober 2020 (mednarodni dogodek)
- Sodelovanje s študenti slovenskih fakultet (priprava in izdelava seminarskih nalog – vizualizacij, aplikacij (oktober do januar) – v okviru študijskih predmetov na fakulteti)
- Sodelovanje na strokovnih konferencah v Sloveniji: npr.: Informatika v upravi, itd.
- Ostali dogodki na temo odprtih podatkov in ponovne uporabe podatkov

8. UČINKI IN CILJI ODPIRANJA PODATKOV

Odprti podatki lahko pomembno prispevajo k (vsaj) 4 ciljem:

1. Večanje transparentnosti delovanja organov javnega sektorja (pomen za državljane, civilno družbo)
2. Reševanje okoljskih in družbenih izzivov (pametna mesta itd)
3. Inovativno digitalno gospodarstvo, nove digitalne storitve in produkti (pomen za gospodarstvo)
4. Učinkovito delovanje javnih institucij.

Podatkovne analize so pomembne kot **osnova za sprejemanje vladnih ukrepov in politik**. Poleg tega lahko ukrepi sprejeti na podlagi različnih analiz podatkov pomembno prispevajo k **večji učinkovitosti poslovanja** samih javnih institucij oz. javnega sektorja saj so podatkovne analize vedno bolj pomembne kot osnova za sprejemanje vladnih ukrepov in politik. Za pametno upravljanje kompleksnih sistemov je namreč nujna sistematična in pametna uporaba masovnih podatkov.

Tako je odpiranje podatkov usmerjeno v povezovanje javnega sektorja z različnimi deležniki informacijske družbe, tako z lokalno samoupravo (pametna mesta in skupnosti), povezovanje z gospodarstvom (data economy/pametne tovarne, industrija 4.0), znanostjo (open science), izobraževalnimi institucijami (povezovanje z univerzami) in drugimi raziskovalnimi institucijami in organizacijami (npr. umetna inteligenca).

Javna uprava oziroma subjekti javnega sektorja:

Odprti podatki (objavljeni na enotni spletni točki) prinašajo razbremenitev za organe javnega sektorja, saj se na tak način zmanjša pritisk prosilcev (javnih in zasebnih) za uporabo podatkov preko posamičnih postopkov, ki se izvajajo skladno z določbami zakona o splošnem upravnem postopku. Tako se pričakuje razbremenitev organov na tem področju in na drugi stran preko večje transparentnosti večjo

kvaliteto baze podatkov. Z večjo transparentnostjo in dostopnostjo podatkov za ponovno uporabo tudi krepimo integriteto v javnem sektorju in znižujemo stroške (transparentnost, primerjava ipd..).

Gospodarstvo:

Neposredni učinki na gospodarstvo so povezani z možnostjo ponovne uporabe odprtih podatkov, ki se lahko uporabljajo brezplačno za katerikoli namen (odprta licenca). Na posameznih področjih je velik potencial za razvoj zasebnega sektorja (okolje in prostor, finančni podatki, javna naročila, turizem, promet ipd..). Preko razvoja storitev z dodano vrednostjo, bo dana možnost dodatnih zaposlitev v zasebnem sektorju in s tem tudi dodatni vir dohodkov za državo.

PRILOGA

SLOVARČEK

1. API – Application Programming Interface – programski vmesnik, ki omogoča komunikacijo z drugimi programi in je namenjen avtomatizirani izdaji podatkov na zahtevo .
2. Co-creation – Co-creation / Soustvarjanje je izraz, ki se uporablja za opisovanje ustvarjalnih odnosov, ki jih imajo podjetja s potrošniki, in nastajajoče filozofije obstoja in družbene interakcije, ki temelji na prepoznavanju medsebojne povezanosti vsega življenja .
3. Crowdsourcing – Crowdsourcing je vrsta aktivnosti, pri katerih sodeluje množica ljudi z namenom reševanja širšega problema. Vsak posameznik z različnimi znanji prispeva manjši del, skupek del pa predstavlja dolgoročno korist za celotno skupnost .
4. Digitalno (podatkovno) gospodarstvo – Pojem digitalnega gospodarstva zajema širok spekter poslovnih dejavnosti, saj digitalizacija poteka na več nivojih, v vseh sektorjih ter tako v poslovnem, javnem kot tudi zasebnem oz. domačem okolju .
5. Državna uprava - Državna uprava kot del izvršilne oblasti v Republiki Sloveniji izvršuje upravne naloge
6. Ekosistem - Digitalni ekosistem je porazdeljen, prilagodljiv, odprt družbeno-tehnični sistem z lastnostmi samoorganizacije, razširljivosti in trajnosti, ki izvira iz naravnih ekosistemov. Digitalni modeli ekosistemov temeljijo na poznavanju naravnih ekosistemov, zlasti za vidike, povezane s konkurenco in sodelovanjem med različnimi subjekti. Izraz se uporablja v računalniški industriji, industriji zabave, in Svetovnem gospodarskem forumu .
7. G8 Open Data Charter – Listina o odprtih podatkih, ki jo podpisala skupina G8
8. G8 - Skupina G8, v kateri je sedem industrijsko najbolj razvitih držav in Rusija
9. Harvesting – prevzemanje metapodatkov iz primarnega vira
10. Javna uprava - Javna uprava so organi in organizacije, ki opravljajo javne zadeve oziroma dejavnosti upravljanja v javnih zadevah (državna uprava, lokalna samouprava in nosilci javnih pooblastil) . Javna uprava je del javnega sektorja.
11. Javni sektor – Javni sektor sestavljajo državni organi in uprave samoupravnih lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi, javni zavodi in javni gospodarski zavodi ter druge osebe javnega prava, če so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti .
12. Metapodatki – Metapodatek (podatek) je podatek, ki vsebuje informacije o nekem podatku, a ni del le-tega. Primer metapodatkov so dimenzije fotografije, vendar niso del slike .
13. Odprte podatkovne zbirke – Odprti podatki so javne evidence ali informatizirane zbirke podatkov, ki jih na podlagi izvajanja javnih nalog, zbirajo zavezanca za dostop in ponovno uporabo (podatkov) v javnem sektorju. Zbirke podatkov se spletno objavijo v obliki elektronskih datotečnih formatov, v skladu z odprtimi standardi ter jih s tem dajo na voljo za kakršnokoli ponovno uporabo brez tehničnih ali licenčnih omejitev .
14. Odprti format - Specifikacija za shranjevanje digitalnih podatkov, največkrat vzdrževana s strani organizacije za standardizacijo, ki je javna in prosta, torej na razpolago vsem za uporabo in implementacijo .
15. Open Government Partnership (OGP) – Partnerstvo za odprto vlado (OGP) je večstranska pobuda, katere cilj je zagotoviti konkretne zaveze nacionalnih in podnacionalnih vlad za spodbujanje odprte vlade, krepitev položaja državljanov, boj proti korupciji in uporaba novih tehnologij za krepitev upravljanja. V duhu sodelovanja z več interesnimi skupinami OGP nadzira usmerjevalni odbor, ki vključuje predstavnike vlad in organizacij civilne družbe .
16. Podatkovno jezero – Podatkovno jezero je sistem ali shramba podatkov, shranjenih v naravni / neobdelani obliki, [1] ponavadi objektne blobe ali datoteke. Podatkovno jezero je ponavadi ena shramba vseh podatkov o podjetju, vključno s surovimi kopijami podatkov izvirnega sistema in transformiranimi podatki, ki se uporabljajo za naloge, kot so poročanje, vizualizacija, napredna analitika in strojno učenje. Podatkovno jezero lahko vključuje strukturirane podatke iz relacijskih baz

podatkov (vrstice in stolpci), pol strukturirane podatke (CSV, dnevniki, XML, JSON), nestrukturirane podatke (e-poštna sporočila, dokumenti, PDF-ji) in binarne podatke (slike, zvok, video) .

17. Ponovna uporaba – Uporaba podatkov, ki ni povezana s prvotno javno nalogo, službo ali pooblastilom, zaradi katerih je podatkovna zbirka originalno nastala; vključuje uporabo v komercialne in nekomercialne namene .

18. Portal - Spletni portal je posebej oblikovano spletno mesto, ki združuje informacije iz različnih virov, na primer e-poštna sporočila, spletne forume in iskalnike, na enoten način. Običajno vsak vir informacij dobi svoje strani na strani za prikaz informacij (portalski programček); pogosto lahko uporabnik konfigurira, katere naj prikaže. Različice portalov vključujejo skupne in intranetne "nadzorne plošče" za vodje in managerje .

19. Portal NIO – namenjen izmenjavi interoperabilnostnih rešitev in izdelkov javnega sektorja

20. Spletna povezava – hiperpovezava ali preprosto povezava sklic na podatke, ki jim lahko uporabnik sledi s klikom ali tapkanjem

21. Spletno mesto – Spletno mesto je sestavljeno iz mnogo spletnih strani in drugih vsebin, ki so medsebojno smiselno povezane. Spletno mesto v angleščini imenujemo Web site, in to ni spletna stran, ki jo drugače v angleščini imenujemo Web page, kot se mnogokrat napačno izrazimo .

22. Strojni dostop do podatkov – kjer je mogoče, naj bodo podatki dostopni v strojno berljivih oblikah preko API vmesnikov, z uporabo ustreznih kodiranj in označevanj ter metapodatkovnih opisov .

23. Strojno-berljiva oblika/format – pomeni, da so podatki ali metapodatki strukturirani tako, da lahko programske aplikacije z lahkoto določajo, prepoznajo in izločajo določene podatke, vključno s posameznimi dejanskimi navedbami in njihovo notranjo strukturo .

24. VPS koncept – (Vpogled v podatke, Prenos podatkov k uporabniku ter Servis za on-line dostop do podatkov – API vmesnik

25. Zbirka podatkov – Splošni pomen: »urejena zbirka medsebojno povezanih podatkov, ki je shranjena na nosilcu podatkov«; navadno se izraz uporablja za podatkovno zbirko ali podatkovno bazo, torej za računalniški sistem za hrambo in urejanje podatkov .

26. Linked-open-data – povezani podatki (pogosto z veliko začetnico kot povezani podatki) so strukturirani podatki, ki so med seboj povezani z drugimi podatki, tako da postanejo uporabnejši s pomočjo semantičnih poizvedb .

27. Odprta licenca – Odprta licenca je način, s katerim imetnik avtorskih pravic (ustvarjalec ali drugi imetnik pravic) splošni javnosti podeli veljavno dovoljenje za uporabo svojega dela. Uporabljena odprta licenca je običajno navedena na delu samem ali tam, kjer se delo deli z drugimi. Kot pri drugih licencah odprta licenca ne pomeni prenosa avtorskih pravic ali drugih pravic intelektualne lastnine. Kdor podeli odprto licenco za svoje delo, ostane imetnik avtorskih pravic za svoje gradivo in ga lahko uporablja, kot želi, npr. za trženje rezultatov svojih projektov .

28. Hackathon – Hackathon (znan tudi kot heck day, hackfest ali codefest; portmanteau hekerskega maratona) je oblikovalski šprint podoben dogodek; pogosto, pri katerih računalniški programerji in drugi, ki sodelujejo pri razvoju programske opreme, vključno z grafičnimi oblikovalci, oblikovalci vmesnikov, vodje projektov, strokovnjaki za domene in drugimi, intenzivno sodelujejo pri programih programske opreme .

29. Meetup – Meetup je storitev, ki se uporablja za organiziranje spletnih skupin, ki gostijo dogodke v živo za osebe s podobnimi interesi .